

۲۱۰۷۹۴۸

سخن خسروان عجم

سخنان شاهان و سلاطین از اسلام ایران، در ادب نثر فارسی

تألیف و تدوین: اردشیر آل علی

انتشارات مهنا

سرشناسه	: آل علی، اردشیر، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: سخن خسروان عجم/تالیف و تدوین اردشیر آل علی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات مینا، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۹۸ ص.
شابک	: 978-964-664453-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۹۴] - ۹۸.
موضوع	: ایران -- شاهان و فرمانروایان -- کلمات قصار
موضوع	: Iran -- Kings and rulers -- Quotations
موضوع	: شاهان و فرمانروایان در ادبیات فارسی
موضوع	: Kings and rulers in Persian literature*
موضوع	: ایران -- شاهان و فرمانروایان
موضوع	: Iran -- Kings and rulers
رده بندی کنگره	: PIR۱۳۴
رده بندی دیویی	: ۸۶۳ / ۸۴۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۱۳۱۰۳۱

 انتشارات مینا	
سخن خسروان عجم	
تألیف و تدوین: اردشیر آل علی	
طراح جلد: سولماز حیدری	
لیتوگرافی: باختر	
چاپ اول: ۱۳۹۹	
تیراژ: ۱۰۰۰	
قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان	
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۶۴۴-۵۳-۳	
مرکز پخش: ۸۸۰۷۶۳۱۱ - ۸۸۰۸۱۶۵۷	
کلیه حقوق محفوظ و مخصوص به ناشر می باشد.	
نقل مطالب با ذکر منبع بلامانع است.	

۹	پیشگفتار
۱۱	نام های اقتضاری منابع و مأخذ سخنان (به ترتیب تاریخی)
۱۳	سخنان شاهان
	پیشدادیان
۱۴	۱ کیورث
۱۵	۲ سیامک
	۳ هوشنگ
۱۶	۴ طهمورث
۱۷	۵ جمشید
۲۱	۶ فریدون
۲۵	۷ منوچهر
۳۱	۸ افراسیاب
	کیانیان:
۳۳	۹ کیکاووس
۳۵	۱۰ کیخسرو
۳۶	۱۱ لهراسب
۳۸	۱۲ گشتاسپ
۳۹	۱۳ اسفندیار
۴۰	۱۴ بهمن (بن اسفندیار)
۴۱	

۴۲ ۱۵ دارا (بن بهمن) (داراب اکبر)

۴۳ ۱۶ دارا ابن دارا

اشکانیان:

۴۸ ۱۷ شاپور (بن فغفور)

۴۹ ۱۸ شاپور (بن اردوان)

۵۰ ۱۹ اشک (بن اشکان)

۵۱ ۲۰ شاپور (بن اشک)

۵۲ ۲۱ اردوان بن بلاغان (اردوان الاکبر)

۵۳ ۲۲ اردوان بن اشکان (اردوان الاصغر)

ساسانیان:

※ اردشیر (بابکان)

۵۴ ۲۳ شاپور (بن اردشیر)

۵۶ ۲۴ هرمز (بن شاپور)

۵۷ ۲۵ بهرام (بن هرمزد)

۵۸ ۲۶ بهرام (بن بهرام)

۵۹ ۲۷ نرسی (بن بهرام)

۶۰ ۲۸ هرمزد (بن نرسی)

۶۱ ۲۹ شاپور (بن هرمزد) (ذوالاکتاف)

۶۳ ۳۰ اردشیر (بن هرمزد)

۶۴ ۳۱ شاپور (بن شاپور)

۶۵ ۳۲ بهرام (کرمانشاه)

۶۶ ۳۳ یزدجرد (بزه گر)

۶۷	۳۴ بهرام (گور)
۷۲	۳۵ یزدجرد (بن بهرام گور)
۷۳	۳۶ فیروز (بن یزدجرد بن بهرام گور)
۷۴	۳۷ بلاش (بن فیروز)
۷۵	۳۸ قباد (بن فیروز)
	* خسرو انوشیروان
۷۷	۳۹ خسرو (بن کسری)
۷۹	۴۰ خسرو دوم
۸۴	۴۱ شیرویه
۸۵	۴۲ پوران (بنت کسری)
۸۶	۴۳ یزدجرد (بن شهریار)
۸۷	بخش دوم: ضمائم
۸۸	سلسله های پادشاهی و شاهان
۹۴	فهرست منابع و مآخذ

پیشگفتار

کتاب حاضر، چنانکه از عنوان آن بر می آید، مشتمل است بر اقوال و سخنان شاهانی که از ابتدای آفرینش آدمی (کیومرث؛ بنابر روایات اساطیر ایرانی) تا فرجامین آنها به هنگام ورود اسلام به ایران (یزدگرد سوم ساسانی؛ مطابق روایات تاریخی) بر ایرانیان فرمان رانده اند.^۱

دوره مذکور، حکمروایی نزدیک به پنجاه تن از کسانی را شامل می شود که موجد چهار سلسله اساطیر و تاریخی بوده اند.

ذکر نکاتی در تارین این مجموعه بایسته است:

- ضحاک و اسکندر، در میان گروه شاهان شماره نشده اند. میرهن است که هر دو شخصیت اخیر، غیر ایرانی بوده، ضمن آنکه نفس شیر ضحاک قاعداً مانع از صدور و ادای سخن خیر و حکیمانه ای از سمت وی می باشد.

- از افراسیاب، سخنانی چند آورده شده است. این شخصیت هر چند مطابق روایات اساطیری، با ایرانیان عناد می ورزیده، اما علیرغم تصور غالب آنان اشتراک نژادی داشته است.^۲

- مجموعه حاضر، سخنان هوشنگ پیشدادی، از شیر اول (بابکان) و همچنین خسرو اول (انوشیروان)، ساسانی را شامل نبوده. سخنان این سه تن، به شکل علی حده در کتاب هایی از مجموعه حاضر، طبع و نشر یافته اند. طالبان می توانند به کتاب های مذکور مراجعه نمایند.

- سخنان آورده شده از برخی شاهان، گاه خطبه یا توقیعی بوده و نه کلمات قصار (آنگونه که مدنظر است) اما بدان علت که ممکن است از شخص یا اشخاص مورد نظر، حصراً همان خطبه یا توقیع به جای مانده و روایت شده باشد، مانع آوردن آن در مجموعه نبوده ایم.

- سخنان هر شخصیت را به ترتیب زمانی و توالی تاریخی کتب مرجع آورده ایم. در انتهای هر سخن با نام های اختصاری (اختصاری) کتب مزبور، منبع سخن را ذکر کرده ایم تا کسانی که

^۱ البته بعضی از آنان سمت یا عنوان شاهی نداشته اند.

^۲ بدون قصد ورود به موضوع بحث برانگیز تبیین نژادی میان تورانیان و ترکان، فقط یادآور می شود که تورانیان از نسل طور (تور)، یکی از سه پسر فریدون، بوده اند، و بنابراین، ترک دانستن تورانیان محلی از اعراب نمی دارد.

می خواهند، به اصل کتب مراجعه نمایند. فهرست نام های اقتضاری را پس از این پیشگفتار مشاهده می نمایند.

- برای عناوین هر بخش (نام شاهان) در میان صورت های گاه متفاوت نام ها، آنچه عام و مشهور است برگزیده شد.

- هر چند به روال دیگر کتب این مجموعه رسم الخط هر سخن بر مبنای کتابی است که سخن از آن نقل شده، اما در معدودی از کلمات، به سبب مانع گردیدن از دشوارخوانی، از این قاعده عدول و تنیده ام.

✽ با طبع کتاب، حاضر تدوین سخنان شاهان پیش از اسلام ایران این مجموعه به انجام می رسد. امید که مطبع طبع دوستداران و علاقه مندان اینگونه سخنان واقع گردد.

اردشیر آل علی اردیبهشت ماه ۱۳۹۹